

Povijesni prilozi, Hrvatski institut za povijest, god. 22, Zagreb, 2003., br. 24, 316 str.

Broj 24. *Povijesnih priloga* sastoji se od četiri cjeline: prvu čine radovi sa skupa održanog u povodu obilježavanja tristote obljetnice rođenja Bare Boškovića (7.-79.), drugu različiti članci bez čvršće tematske povezanosti (83.-257.), treću izvještaj s međunarodnog znanstvenog skupa "1. istarski povijesni biennale – «Statuimus et ordinamus, quod...: Sustavi moći i mali ljudi na jadranskom prostoru»", održanog u Poreču od 22. do 24. svibnja 2003., autorice Irene Benyovskey (261.-262.), a posljednju čine prikazi i ocjene (265.-306.).

Prvi dio, kao što je već rečeno, posvećen je Bari Boškoviću, pa se na samom početku nalazi njegov životopis, *Baro Bošković (Dubrovnik, 27. travnja 1699.-Recanati, 5. svibnja 1770.)* (11.-13.), autora Pavla Knezovića.

Slijede dva rada Gorane Stepanić, *Ode Bara Boškovića* (15.-23.) i *Ostale pjesme Bara Boškovića* (25.-29.). U prvom članku autorica analizira sadržaj četiri Boškovićeve ode te ih leksički, metrički i stilski uspoređuje s Horacijevom lirikom, a u drugom detaljno analizira pet Boškovićevih pjesama, i to na razini metrike, leksika i motiva.

Tamara Tvrtković u radu *Epigrami Bara Boškovića* (31.-36.) analizira 28 epigrama prema temama i motivima, zatim proučava utjecaj antičkih i klasičnih autora na njih te stilske figure koje se pojavljuju u stihovima.

Propovijedi de bona morte Vlaha Bolića (37.-43.) rad je Ivana Kopreka u kojemu analizira propovijed Boškovićeve suvremenika i subrata Vlaha Bolića, obrativši posebnu pažnju na eshatološke elemente u njoj. Propovijed nosi naslov «Besjede blagosmrtnne».

Slavica Stojan u radu *Barova pjesma na hrvatskom jeziku slobodni je prepjev sestre mu Anice?!* (45.-49.) odgovara na pitanje postavljeno naslovom, zaključujući da spomenuta pjesma nije pjesnički original ni Barov pjesnički prijevod vlastite pjesme, nego slobodan hrvatski prijevod neke njegove nepoznate latinske pjesme koji je načinila njegova sestra Anica.

Posljednji rad iz te cjeline je *Božić i navještaj muke u pjesmama Bare Boškovića* (51.-63.). Autorica Lucija Turkalj bavi se motivima koji se pojavljuju u Boškovićevim pjesmama (Božić, Isusova i Marijina patnja, progoni kršćana te turski ratovi) te ga uspoređuje s antičkim i kršćanskim autorima koji su mu bili uzori.

U prilogu te cjeline nalazi se izbor iz pjesničkog opusa Bare Boškovića (67.-79.).

Druga cjelina započinje radom Katarine Koprek *La clivis sangallese sormontata dalla lettera t (parte II)* (83.-96.) koji je drugi dio rada objavljenog u *Povijesnim priložima* 23. Autorica i nadalje obrađuje problematiku alfabetskog slova *t* nad prvom notom neume *clivis* u dva sanktgalenska rukopisa. Analizom nekoliko pojedinačno izdvojenih melodijskih konteksta u kojima se nalazi neumatski znak *clivis* sa slovom *t* i usporedbom s identičnim formulama u kojima kompozitor ne upotrebljava slovo *t*, autorica dolazi do zaključka da sanktgalensko slovo *t* ima semiološko značenje u odnosu prema prvoj noti neume *clivis*. Rad je objavljen na talijanskom jeziku.

U radu *Sources of a Story About the Murdered Croatian King in the Hungarian – Polish Chronicle* (97.-104.) autor Ryszarda Grzesika proučava tri izvora sačuvana u Ugarsko-poljskoj kronici, u njezinom trećem poglavlju, nastojeći doći do novih spoznaja o isprepletenosti usmene i pismene predaje u tom djelu. Glavni dio rada posvećen je pokušaju odgonetavanja koji je hrvatski kralj analogan s ubijenim kraljem Casimirom, koji se spominje u Kronici.

Ivan Majnarić u radu *Misija papinskog legata Rajmunda de Capelle 1177. godine* (105.-131.), na temelju četiri dokumenta koji govore o misiji papinskog legata Rajmunda de Capelle, pokušava

rekonstruirati svrhu njegove misije, uklapajući je u politička previranja između papinstva, Svetoga Rimskog Carstva i Bizanta, u koja se, među ostalima, uključilo i Ugarsko-hrvatsko kraljevstvo.

Srednjovjekovne percepcije islama (134.-148.) članak je Vjerana Kursara. Autor dijeli srednjovjekovnu percepciju islama u tri osnovna tipa: prvi, koji je u islamu vidio djelo Sotone, drugi, koji je islam smatrao kršćanskom herezom i treći, koji je u islamu vidio duhovnog srodnika. Analizom dijela predstavnika pojedine percepcije autor otkriva uzroke takvog shvaćanja.

Lovorka Čoralčić u radu *Divinić, Šižgorić, Vrančić ... Tragovima šibenskih patricija u Mlecima* (149.-169.) preko oporuka i druge arhivske građe, kao i dosadašnjih spoznaja historiografije prati život šibenskih patricija u «gradu na lagunama», njihov socijalni i gospodarski položaj, povezanost s ostatkom hrvatske zajednice u Mlecima, i to odnosom prema bratovštini sv. Jurja i Tripuna koja je bila središnja ustanova okupljanja hrvatskih iseljenika, zatim optužbe i procese vođene protiv njih, osvrće se i na diplomatska poslanstva Republici te djelatnost književnika, znanstvenika i intelektualne elite šibenskog podrijetla.

Glagoljska matična knjiga krštenih (1667.-1723.) župe Dobrinj na otoku Krku kao izvor za proučavanje nekih aspekata demografske povijesti (171.-238.) rad je dvoje autora, Vladimira Huzjana i Arijane Kolak, nastao analizom glagoljske matične knjige krštenih župe Dobrinj koja se čuva u Arhivu HAZU u Zagrebu. U radu je obrađeno razdoblje od 1668. do 1688. godine, a analizirane su sve kategorije upisa kako bi se dobila što cjelovitija slika demografske i obiteljske povijesti Dobrinja. Na kraju teksta je kao prilog donesena transliterirana verzija matične knjige za obrađeno razdoblje.

Posljednji rad *Percepcija starije hrvatske povijesti u suvremenoj britanskoj historiografiji* (239.-257.), autorice Buge Zdjelar, bavi se pregledom povijesnih enciklopedija, rječnika, leksikona i sličnih izdanja nastojeći njihovom analizom utvrditi koji su povijesni događaji, procesi i osobe iz hrvatske povijesti privukle pažnju stranih povjesničara.

Na kraju ovih, člancima uistinu bogatih, *Povijesnih priloga* nalazi se i sedamnaest prikaza i ocjena.

Arijana Kolak

Povijesni prilozi, Hrvatski institut za povijest, god. 22, br. 25, Zagreb, 2003. (366 str.) - god. 23, br. 26, Zagreb, 2004. (230 str.)

U izdanju Hrvatskog instituta za povijest 2003. i 2004. objavljena su dva redovita broja časopisa *Povijesni prilozi* u kojima je obrađen niz tema iz hrvatske srednjovjekovne i ranonovovjekovne povijesti. U 25. broju objavljeno je jedanaest članaka. Prvi rad, autora Franje Smiljanića, *Neka zapažanja o teritoriju i organizaciji Bribirske županije u srednjem vijeku* (7.-35.) istražuje prvotni prostor Bribirske županije u 13. st. Autor nastoji utvrditi teritorij svakoga bribirskog kotara (distrikta) te stoga posebno istražuje kotar grada Skradina, kotar utvrde Rog i kotar utvrde Bribir i opisuje granice jurisdikcija ninske i skradinske biskupije. Na taj način nastoji precizno utvrditi teritorij i ustroj Bribirske županije u navedenom razdoblju. Na kraju članka (33.-34.) nalaze se zemljovidi područja te županije.

Članak *Socijalna topografija Trogira u 13. stoljeću* (37.-92.) zajednički je rad Mladena Andreisa, Irene Benyovsky i Ane Plosnić. Kao što se može zaključiti iz naslova, autori istražuju ulogu pojedinih društvenih skupina u formiranju urbane cjeline i smještaj njihovih pripadnika unutar prostora grada Trogira u 13. st. Opisuju društvene skupine i nekretnine u gradu i prigradu te daju raspored plemićkih rodova u gradskom prostoru s posebnim osvrtom na vlasništvo i dinamiku promjene vlasničkih odnosa. Iako nedovoljna sačuvanost građe uzrokuje nepotpunost pojedinih podataka, autori zaključuju kako je moguće utvrditi širenje gradskog prostora i procese promjena